

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUT OF FINANCES

ANALÝZA A KOMPARACE ÚVĚROVÝCH PRODUKTŮ VÝBRANÝCH BANK V ČESKÉ REPUBLICCE

ANALYSIS AND COMPARISON CREDIT PRODUCTS OF SELECTED BANKS IN THE CZECH
REPUBLIC

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

MARTIN MALÝ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

PROF. ING. OLDŘICH REJNUŠ, CSC

BRNO 2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martin Malý

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Analýza a komparace úvěrových produktů vybraných bank v České republice

v anglickém jazyce:

Analysis and Comparison Credit Products of Selected Banks in the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Cíl práce

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Podle § 60 zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon) v platném znění, je tato práce "Školním dílem". Využití této práce se řídí právním režimem autorského zákona. Citace povoluje Fakulta podnikatelská Vysokého učení technického v Brně. Podmínkou externího využití této práce je uzavření "Licenční smlouvy" dle autorského zákona.

Seznam odborné literatury:

SINKLEY, J.D. Commerical bank financial management. Upper Saddler River: Prentice-Hall, 1988. ISBN 0-13-521048-8.

POLOUČEK, S. Bankovníctví. Vyd. 1. Praha : C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-717-9462-7.

PŮLPÁNOVÁ, S. Komerční bankovníctví v České republice. Vyd. 1. Praha : Oeconomica, 2007. 338 s. ISBN 978-802-4511-801.

KAŠPAROVSKÁ, V. Řízení obchodních bank : vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha : C. H. Beck, 2006. 339 s. ISBN 80-717-9381-7.

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2010/2011.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 31.3.2011

ABSTRAKT

Cílem mé bakalářské práce je analyzovat stav úvěrových produktů pro domácnosti na českém trhu. Dále porovnat nabídku spotřebitelských úvěrů u vybraných bank a na závěr charakterizovat výhody a nevýhody těchto produktů, které dané banky předkládají svým klientům. Práce by měla ulehčit a usnadnit rozhodování potenciálním klientům ve výběru produktu.

ABSTRAKT

The main aim of my bachelor thesis is to analyze the position of loan products for households on the Czech market. Furthermore to compare offer of consumer lending in selected banks and finally to describe the advantages and disadvantages of these products offered to customers. . The thesis should facilitate and ease the decision of potential clients in selection of a suitable product.

KLÍČOVÁ SLOVA

Banka, klient, bankovní systém, bankovní obchody, úvěrové produkty, český trh

KEY WORDS

Bank, klient, bank system, bank banking, loan products, czech market

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

MALÝ, M. *Analýza a komparace úvěrových produktů vybraných bank v České republice*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2011. 52 s. Vedoucí bakalářské práce prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc..

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně.

Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně, dne 20.5.2011

.....

Podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou si dovoluji vyslovit upřímné poděkování vedoucímu mé bakalářské práce prof. Ing. Oldřichu Rejnušovi, CSc. za trpělivost, odbornost a cenné rady, které mi během zpracování bakalářské práce poskytl.

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 FORMULACE CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	12
2 VYMEZENÍ METODIKY	13
3 TEORETICKÁ ČÁST	14
3.1 Bankovníctví v České republice	14
3.1.1 Základní charakteristika bankovního systému.....	14
3.1.2 Bankovní systém České republiky.....	16
3.1.2.1 Česká národní banka	16
3.1.2.2 Obchodní banky	17
3.1.2.3 Nebankovní instituce	19
3.2 Obchodní banky jako podnikatelské subjekty	20
3.2.1 Definování banky.....	20
3.2.2 Základní funkce banky.....	20
3.2.3 Bankovní obchody	21
3.2.4 Základní typy obchodů	21
3.2.4.1 Aktivní obchody	22
3.2.4.2 Pasivní obchody.....	23
3.2.4.3 Bilančně neutrální obchody	24
3.3 Bankovní produkty	24
3.3.1 Základní charakteristika.....	24
3.3.1.1 Běžný účet.....	25
3.3.1.2 Šeky	25
3.3.2 Produkty platebního styku	25
3.3.2.1 Příkaz k úhradě	26
3.3.2.2 Příkaz k inkasu.....	26
3.3.2.3 Dokumentární akreditiv	26
3.3.2.4 Platební karty	27
3.3.3 Depozitní bankovní produkty	27
3.3.3.1 Nákupy vkladů od klientů obchodních bank	28
3.3.3.2 Prodej bankovních dluhopisů bankovním klientům	29
3.3.4 Úvěrové bankovní produkty	29

3.3.4.1	Produktivní úvěry	30
3.3.4.2	Spotřebitelské úvěry	30
3.3.4.3	Kontokorentní úvěr	31
3.3.4.4	Hypoteční úvěr.....	31
4	ANALÝZA A KOMPARACE SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ.....	32
4.1	Představení vybraných bank	32
4.1.1	Česká spořitelna a.s.....	32
4.1.2	Komerční banka a.s.....	33
4.1.3	GE Money bank a.s.....	33
4.1.4	Raiffeisen bank a.s.....	33
4.2	Srovnání spotřebitelských úvěrů.....	33
4.2.1	Kritéria porovnání.....	34
4.2.1.1	Kritérium výše a doby splácení úvěru	34
4.2.1.2	Kritérium poplatků za zpracování a vedení úvěru	35
4.2.1.3	Kritérium poplatků za mimořádné splátky	37
4.2.1.4	Kritérium výše pokut za zasílání upomínek	38
4.2.1.5	Kritérium pojištění schopnosti splácet.....	39
4.2.1.6	Kritérium úrokových sazeb.....	41
4.2.1.7	Kritérium výše RPSN	42
4.2.1.8	Kritérium akčních nabídek.....	43
5	NÁVRHY A DOPORUČENÍ.....	46
5.1	Návrhy a doporučení dle jednotlivých kritérií	46
5.1.1	Kritérium výše a doby splácení úvěru	46
5.1.2	Kritérium poplatků za zpracování a vedení úvěru	46
5.1.3	Kritérium poplatků za mimořádné splátky	47
5.1.4	Kritérium výše pokut za zasílání upomínek	47
5.1.5	Kritérium pojištění schopnosti splácet.....	47
5.1.6	Kritérium úrokových sazeb.....	48
5.1.7	Kritérium výše RPSN	48
5.1.8	Kritérium akčních nabídek.....	48
5.2	Shrnutí a závěrečné vyhodnocení	49
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51

SEZNAM OBRÁZKŮ	52
SEZNAM TABULEK	52
SEZNAM GRAFŮ	52

ÚVOD

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřil na problematiku bankovníctví, které má historii trvající tisíce let. To již od svého vzniku šlo ruku v ruce s dějinami peněz a potřebou směny výrobků a služeb, díky tomu postupně získalo svoji současnou podobu a legislativu, která jej upravuje. V posledních několika stoletích bankovníctví představilo spoustu druhu bankovních produktů, které využívají jak jednotlivci, tak i korporace. Já jsem se rozhodl detailněji zaměřit na jeden ze základních typů bankovních produktů, kterým jsou úvěry, konkrétně spotřebitelské úvěry poskytované domácnostem v České republice.

Pro zpracování analýzy spotřebitelských úvěrů a jejich následného porovnání jsem si vybral čtyři nejvýznamnější banky v České republice, kterými jsou Česká spořitelna, Komerční banka, Raiffeisen bank a GE Money bank. U těchto zmíněných bank jsem se důkladně snažil analyzovat jejich nabídku daného produktu tak, aby se v ní běžní klienti mohli snáz orientovat.

1 FORMULACE CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat nabídku spotřebitelských úvěrů u vybraných bank v České republice a následně zjistit podle zvolených kritérií, která z bank dokáže nejlépe uspokojit potřeby svých potencionálních klientů. A dále se budu snažit klientům na základě mnou zjištěných výsledků doporučit nejvýhodnější nabídky, které současný trh poskytuje.

Převážnou náplň mé práce tvoří vzájemné porovnání spotřebitelských úvěrů u čtyř vybraných bank. Toto srovnání budu provádět na základě mnou zvolených osmi kritérií. Podle výsledků se budu snažit vyhodnotit, který z produktů by mohl být pro klienty v současné době nejvýhodnější.

Přínosem mé práce bude sestavení jednoduchého manuálu, podle kterého si klienti budou sami moci vyhodnotit u které banky si sjednat spotřebitelský úvěr a dále na co by si případně měli dávat pozor a na co by se měli zaměřit při výběru banky, u které o úvěr budou žádat.

2 VYMEZENÍ METODIKY

Ve své bakalářské práci budu používat metodu analýzy, kdy se budu snažit rozebrat a zhodnotit spotřebitelské úvěry dle zvolených kritérií a pokusím se odhalit různá úskalí, které v sobě tento produkt skrývá. Především se zaměřím na analyzování důležitých poplatků, které se spotřebitelským úvěrem souvisí.

Nicméně stěžejní metodou mé práce bude metoda komparace neboli porovnání. Porovnání provedu na základě osmi stanovených kritérií a podle výsledků budu formulovat závěrečné vyhodnocení, ve kterém se budu snažit nalézt výhody a nevýhody konkrétního produktu u vybraných bank a doporučit tak potencionálním klientům nejvýhodnější možnost.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Bankovníctví v České republice

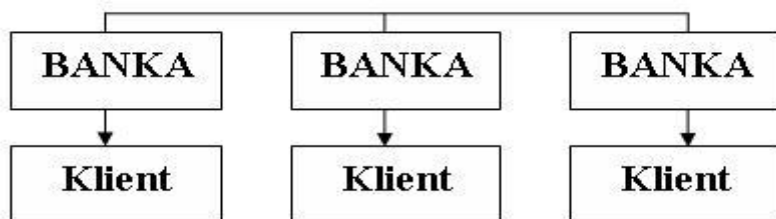
3.1.1 Základní charakteristika bankovního systému

Bankovní systém se považuje za významný prvek každé tržní ekonomiky a můžeme ho definovat jako souhrn všech bank ve státě, kde jsou přesně, většinou zákonně, vymezené kompetence a vztahy mezi bankami. Ve většině vyspělých státech je v současné době typický model dvoustupňového bankovního systému.¹

Bankovní systémy jsou postaveny na různých principech. Nejčastěji se ale dělí na *jednostupňové* a *dvoustupňové*, podle toho, zdali je oddělena centrální banka svými makroekonomickými funkcemi od obchodních bank. Dále je můžeme rozdělit podle toho, zda je odděleno komerční a investiční bankovníctví, a to na systémy *univerzální*, *oddělené* a *smíšené*.

Jednostupňový bankovní systém

Pro jednostupňový bankovní systém je specifické to, že zde neexistuje centrální banka. Veškeré obchodní činnosti tudíž zajišťují obchodní banky a to i emisi peněz. Z historického hlediska tento systém předcházel systému dvoustupňovému.

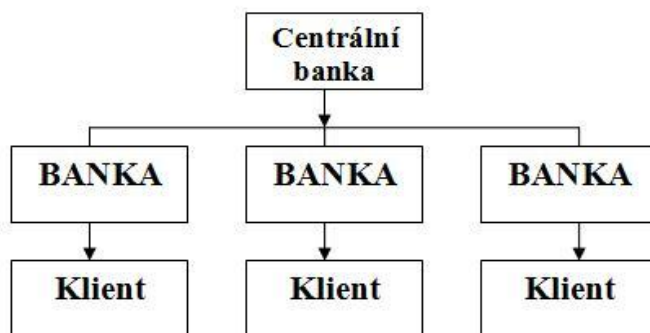
Obrázek 1 Jednostupňový bankovní systém²

Dvoustupňový bankovní systém

¹ KAŠPAROVSKÁ, V. *Banky a komerční obchody*. 2010. s. 20

² Vlastní tvorba

Prvním stupněm tohoto systému je centrální banka s emisním monopolem a s instrumentariem pro provádění měnové politiky. Druhým stupněm jsou poté obchodní banky, které provádějí vlastní obchodní činnost za účelem co nejvyššího zisku.

Obrázek 2 Dvoustupňový bankovní systém³

Univerzální bankovní systém

Tento model dává bankám možnost vykonávat jak komerční, tak i investiční obchody. To znamená, že banky mohou nabídnout svým klientům celou řadu produktů jak investičního, tak i komerčního charakteru. Systém však nevylučuje ani určitou specializaci některých bank.

Oddělený bankovní systém

Tento systém institucionálně od sebe odděluje banky vykonávající komerční činnost a banky vykonávající činnost investiční.

Směšené bankovní systémy

Ve smíšeném modelu existuje určité oddělení komerčního a investičního bankovníctví, není však tak striktní jako u odděleného systému.⁴

³ Zdroj: Vlastní tvorba

⁴ REVENDA, Z. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 2005. s. 118-119

3.1.2 Bankovní systém České republiky

„Z hlediska kompetencí a funkcí bank v bankovním systému je český bankovní systém systémem univerzálním dvoustupňovým. První úroveň tvoří centrální banka (Česká Národní Banka) se svěřenými funkcemi, druhou úroveň tvoří obchodní banky jako podnikatelské subjekty“⁵.

3.1.2.1 Česká národní banka

Česká národní banka (ČNB) je centrální bankou, která je zřízena zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance a její existence je zakotvena v článku 98 Ústavy České republiky. Hlavním cílem činnosti ČNB je péče o cenovou stabilitu. Dále se ČNB snaží podporovat obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu. Kromě svého hlavního cíle plní Česká národní banka řadu dalších funkcí a základních úkolů:

- Vydává hotovostní peníze – bankovky a mince, má emisní monopol
- Určuje měnovou politiku, Provádí další investiční a obchodní činnosti
- Řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, pečuje o jeho plynulost a hospodárnost a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebního systému.
- Působí jako banka bank, vede účty obchodním bankám, přijímá od nich vklady a poskytuje jim úvěry
- Působí jako banka státu (vlády), vede účty české vlády a spravuje státní dluh
- Reprezentuje stát v měnové oblasti

Nejvyšším orgánem České národní banky je bankovní rada. Tu tvoří guvernér ČNB, dva viceguvernéři a čtyři vedoucí pracovníci ČNB. Ti jsou jmenováni prezidentem České republiky a to na dobu šesti let. Její hlavní činností je stanovení měnové politiky a nástrojů pro její uskutečňování, přičemž bankovní rada zejména:

- Stanovuje zásady činnosti a obchodů ČNB

⁵ KAŠPAROVSKÁ, V. *Banky a komerční obchody*. 2010. s. 26

- Schvaluje rozpočet ČNB
- Stanoví organizační uspořádání a působnost organizačních jednotek ČNB
- Stanoví druhy fondů ČNB, jejich výši a použití
- Stanoví rozsah úvěrů ČR
- Stanoví mzdové, popř. jiné požitky guvernéra
- Uděluje souhlas k podnikatelské činnosti zaměstnanců ČNB⁶

3.1.2.2 Obchodní banky

Obchodní banky v České republice tvoří druhou úroveň bankovního systému. Základní právní dokument, který upravuje jejich činnost je zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona:

- Banka se sídlem v České republice může mít pouze formu akciové společnosti
- Banka přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry
- Banka může vykonávat i další zákonem definované činnosti
- Banka musí získat bankovní licenci, kterou uděluje ČNB

Dále tento zákon umožňuje bankám provádět jak komerční tak i investiční obchody, proto o bankovním systému v České republice hovoříme jako o systému univerzálním. Mezi typické komerční obchody patří zejména přijímání vkladů, poskytování úvěrů a zprostředkování platebního styku. K obchodům investičním patří především obchody s cennými papíry, devizové a směnářské obchody, emisní obchody, správa portfolia pro klienty atd.

V českém bankovním sektoru působí:

- Tuzemské obchodní banky
- Zahraniční obchodní banky
- Pobočky zahraničních bank

⁶ SEKERKA, B. *Banky a bankovní produkty*. 1997. s. 32

Bankovní licence

Jak jsem již zmínil výše, aby banka mohla vykonávat obchodní činnost na území České republiky, musí získat bankovní licenci. Žádost o bankovní licenci se všemi náležitostmi stanovenými ČNB musí předložit žadatel České národní bance. Banka může vykonávat svou činnost pouze v rozsahu přidělené licence, která obsahuje výčet těchto povolených činností. V případě, že bude mít banka zájem o rozšíření, případně zúžení, přidělené licence musí o to znovu požádat Českou národní banku

Podmínky pro přidělení bankovní licence:

- Minimální výše základního kapitálu je 500 mil. Kč a minimálně v této výši musí být základní kapitál tvořen peněžitými vklady
- Základní kapitál musí mít jasný a nezávadný původ a musí být splacen v plné výši
- Vedoucí zaměstnanci banky musí být osoby důvěryhodné a odborně způsobilé
- Banka musí předložit ekonomický plán minimálně na tři roky, který musí být podložen reálnými ekonomickými kalkulacemi
- Banka musí předložit zásady pro identifikaci a řízení rizik a zásady vnitřního řídicího a kontrolního systému banky
- Banka musí mít odpovídající informační, účetní a evidenční systém a personální zabezpečení činnosti banky
- Banka musí předložit popis struktury a organizace banky včetně náplně jednotlivých útvarů a vazeb mezi nimi atd.

Zánik bankovní licence:

- Rozhodnutí ČNB o odnětí licence, a to z důvodu závažných nedostatků v činnosti banky
- Likvidace banky
- Rozhodnutí valné hromady akcionářů banky

Pravidla pro činnost obchodních bank

„Získání licence umožňuje obchodní bance realizovat podnikatelské činnosti v odvětví, ale současně ji vystavuje povinnosti plnit další požadavky stanovené ČNB. Jejich cílem je podpořit obezřetné podnikání banky a omezit příčiny vzniku systémového rizika v odvětví. Pravidla pro činnost obchodních bank zahrnují hlavní aspekty bankovní činnosti, některé jsou formulovány obecněji, jiné jsou přesně kvantifikovány. Pravidla vydaná ČNB upravují zásadní oblasti činnosti obchodních bank:

- Přiměřenost kapitálu
- Přiměřenost likvidity
- Tvorbu rezerv a opravných položek k finančním pohledávkám
- Povinné minimální rezervy u ČNB
- Pojištění vkladů bankovních klientů
- Požadavky na uveřejňování informací obchodními bankami
- Vnitřní kontrolní systémy obchodních bank⁷

3.1.2.3 Nebankovní instituce

Český bankovní systém doplňuje řada dalších institucí, nebankovního charakteru. Tyto instituce nepotřebují k vykonávání svých činností bankovní licenci, a tudíž s ní ani nedisponují. Ve většině případů bývají zřizovány samotnými bankami, aby vykonávali takové činnosti, které buď banky nemohou samy zvládnout, nebo jsou pro ně neefektivní. Mezi nejvýznamnější nebankovní instituce patří **Bankovní asociace Praha**. Je to asociace, která sdružuje velkou část českých obchodních bank a vykonává pro ně některé koordinační, reprezentační a zájmové funkce. Mimo jiné koordinuje vzdělávání a výchovu pracovníků, prezentuje české bankovníctví v zahraničí a vytváří informační servis pro banky. Vstup do ní je ale dobrovolný.⁸

⁷ KAŠPAROVSKÁ, V. a kol. *Řízení obchodních bank – vybrané kapitoly*. 2006. s. 43-45

⁸ BARTOŠEK, K., FELSBERGOVÁ, D. a JAROŠ, P. *Bankovníctví v České republice*. 1995. s. 24

3.2 Obchodní banky jako podnikatelské subjekty

3.2.1 Definování banky

Jak již bylo výše uvedeno, ze zákona o bankách vyplívá, že banka musí být zřízená jako akciová společnost. To znamená, že jejím nejvyšším orgánem je **valná hromada**, v jejíž působnosti je úprava řady závažných skutečností. Statutárním orgánem je poté **představenstvo**, které musí být ze zákona minimálně tříčlenné a tvoří ho vedoucí zaměstnanci banky, kteří nesou společnou a nerozdílnou odpovědnost za závazky banky vůči jejím věřitelům. Předseda představenstva zaujímá vrcholovou manažerskou pozici a je ve funkci generálního ředitele. Dalším neméně důležitým orgánem banky je **dozorčí rada**, která dohlíží na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti banky. Dále dozorčí rada přezkoumává účetní závěrky a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty, po přezkoumání předkládá své vyjádření valné hromadě. Pokud to vyžadují zájmy společnosti, může svolat valnou hromadu a navrhnout ji přijetí potřebných opatření.⁹

3.2.2 Základní funkce banky¹⁰

Banky plní celou řadu různých funkcí, avšak za základní funkce můžeme označit především tyto tři: finanční zprostředkování, emise bezhotovostních peněz a provádění bezhotovostního platebního styku.

Finanční zprostředkování

Banky jsou nejdůležitější finanční zprostředkovatelé. Fungují na ziskovém principu, a tudíž se snaží umístit svůj získaný kapitál tam, kde přináší při dané míře rizika nejvyšší zhodnocení. Provádí tak velmi důležitou transformaci peněz.

⁹ PŮLPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovníctví v České republice*. 2007. s. 123-125

¹⁰ REVENDA, Z., MANDEL, M. a spol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 2000. s. 115-118

Emise bezhotovostních peněz

Obchodní banky nejsou oprávněny provádět emisi hotovostních peněz, toto právo má ve státě pouze centrální banka. Avšak emitování bezhotovostních peněz, tj. peníze v podobě zápisu na bankovních účtech, patří mezi jejich základní funkci.

Provádění bezhotovostního platebního styku

Jenou ze základních podmínek zdravého vývoje ekonomiky je kvalitní a bezpečný platební styk. Jelikož banky vedou účty pro velký počet svých klientů, mohou provádět jejich vzájemné platby pouhým účetním převodem bez potřeby převodu hotovostních peněz.

3.2.3 Bankovní obchody

Pojem bankovní obchody můžeme vymezit jako bankovní operace, jichž se vedle příslušné obchodní banky účastní i jiné ekonomické subjekty, a to jak operace na mezibankovním trhu, kdy banka vystupuje ve vztahu k jiným obchodním bankám, nebo k bance centrální, tak i operace směřující k vlastním klientům. Bankovní obchody jsou ve své podstatě nejzákladnějším posláním bank v ekonomice každého státu. Prostřednictvím bank proudí do země peníze, bez nichž by nebyl možný hospodářský rozvoj, proto na jejich kvalitě závisí vývoj národního hospodářství. Banky staví svoji strategii, která je důležitá pro jejich úspěšný rozvoj a konkurenceschopnost, právě na bankovních obchodech a tudíž všechny další činnosti jsou buď nadstavbové anebo právě podporují kvalitu bankovních obchodů.

3.2.4 Základní typy obchodů¹¹

Základní typy obchodů rozdělujeme podle toho, jaký druh výnosů za ně banka docílí:

¹¹ BARTOŠEK, K., FELSBERGOVÁ, D. a JAROŠ, P. *Bankovníctví v České republice*. 1995. s. 51-52, 101-160

Obchody na základě úrokových rozdílů

Při těchto obchodech banka využívá úrokovou marži. Jedná se o obchody aktivní, kdy banka poskytuje úvěry a vystupuje tak jako věřitel, nebo o obchody pasivní, kdy banka přijímá vklady a zavazuje se tak klientovi zaplatit úrok a tudíž vystupuje jako dlužník.

Obchody se službami

Mezi tyto obchody patří především služby platebního styku, investiční poradenství, nákup a prodej cenných papírů a depotní obchody. Nazýváme je bilančně neutrální obchody, protože za ně banka nepřímá úroky, ale různé druhy poplatků. Některé z těchto obchodů nejsou pro banku až tak finančně zajímavé a navíc jsou mnohem náročnější na personál než aktivní a pasivní obchody, avšak banky je provádějí, aby obsloužili co nejvíce klientů ve všech oblastech.

Vlastní obchody

Tyto obchody jsou prováděny bankou na vlastní účet a banka při nich dosahuje obchodního zisku. Mluvím zde především o nákupu a prodeji cenných papírů, devizových obchodech, obchodech se vzácnými kovy a emisních obchodech.

3.2.4.1 Aktivní obchody

Aktivní obchody se odrážejí na aktivní straně bilance banky. Banka vystupuje v pozici věřitele a vznikají jí různé pohledávky. Tyto obchody můžeme rozdělit na obchody úvěrové a peněžní a kapitálové obchody.

Úvěrové obchody

Tvoří vůbec největší část aktivních obchodů. Právním základem úvěrového vztahu je smlouva o úvěru, kterou uzavírá banka jako věřitel s klientem, který je v pozici dlužníka. Banka půjčuje peníze formou klasických peněžních úvěrů, anebo se zaručí za

svého klienta uskutečnit platbu, pokud příjemce úvěru nedostojí svým závazkům vůči třetí straně. Výnosy jsou vždy ve formě úroků.

Peněžní a kapitálové investiční obchody

Jsou uskutečňovány na peněžním a kapitálovém trhu a slouží peněžnímu a kapitálovému investování bank. Jsou to především obchody formou peněžních investic, a to investice do krátkodobých pohledávek u jiných bank, nákup státních pokladničních poukázek a státních dluhopisů a nákup pevně úročených cenných papírů s relativně krátkou zbývajícím dobou splatnosti. Dále to jsou obchody formou kapitálových investic, které zahrnují nákup cenných papírů a podílových cenných papírů.

3.2.4.2 Pasivní obchody

Pasivní obchody mají svůj odraz na pasivní straně bilance banky. Význam těchto obchodů vyplývá ze samotné podstaty bankovního podnikání, kterým je finanční zprostředkování. Podstata těchto obchodů spočívá v tom, že banky dočasně mobilizují volné peněžní prostředky různých subjektů v ekonomice. Při těchto obchodech stojí banka v pozici dlužníka, věřiteli jsou bankovní klienti, kteří ukládají v bance své volné finanční zdroje. Jedná se většinou o úspory klientů, neboli peníze, které klienti nevyužijí ke spotřebě, ale jejich spotřeba je odložena do budoucna.

Z hlediska času můžeme pasivní obchody členit na:

- Krátkodobé – pasivní obchody na dobu do 1 roku
- Střednědobé – pasivní obchody s dobou splatností od 1 roku do 4 let
- Dlouhodobé – pasivní obchody na dobu delší než 4 roky
-

Při stanovování cen platí jednoduché pravidlo: čím delší časový horizont, tím vyšší sazbu banka nabídne.

U aktivních a pasivních obchodů je pro banku rozhodující rozdíl mezi přijatými a vyplacenými úroky, který se nazývá úroková marže.

$$\boxed{\begin{array}{c} \text{Úroková} \\ \text{marže} \end{array}} = \boxed{\begin{array}{c} \text{Výnosový} \\ \text{úrok} \end{array}} - \boxed{\begin{array}{c} \text{Nákladový} \\ \text{úrok} \end{array}}$$

Obrázek 3 Výpočet úrokové marže¹²

3.2.4.3 Bilančně neutrální obchody

Bilančně neutrální obchody se neodrážejí ani na jedné straně bilance banky. Výsledky těchto obchodů se odrážejí v účtu zisku a ztrát. Ani jedné straně nevzniká při těchto obchodech dlužnický vztah. Výnosem jsou různé poplatky, provize a odměny.

3.3 Bankovní produkty

3.3.1 Základní charakteristika

Bankovní produkty můžeme definovat jako takové bankovní obchody, které banka provádí výhradně se svými klienty (tedy nikoliv v mezibankovním prostoru). Termín „bankovní produkt“ tak představuje buď finanční investiční instrument (pokud dojde k poskytnutí peněz), nebo mají podobu finanční služby.

Bankovní produkty dělíme nejčastěji na:

- Produkty platebního styku
- Depozitní bankovní produkty
- Úvěrové bankovní produkty

¹² Vlastní tvorba

3.3.1.1 Běžný účet

Běžný účet je tradičně chápán jako základní bankovní produkt a je považován za nejvýznamnější a nejvíce využívaný druh klientského bankovního účtu vůbec. Využívají ho jak právnické, tak i fyzické osoby, a založením běžného účtu se stávají klientem dané banky, což je pro ně vstupní branou k celé řadě dalších produktů. Hlavním účelem běžného účtu je realizace bezhotovostního platebního styku. Bývají bankou úročeny, nicméně úroková sazba tohoto úročení bývá zpravidla velmi nízká.

3.3.1.2 Šeky

Prostředky, které drží klient na svém běžném účtu, může disponovat různými způsoby a jedním z nich je právě šek. Díky dynamickému rozvoji moderních forem bezhotovostního placení má sice šek své vrcholné období za sebou, ale i přesto zůstává v dnešní době využívaným platebním instrumentem. Šek má výlučně listinou formu, která odpovídá možnosti zakládat závazky výhradně pravými podpisy účastníků. Jeho držiteli z něj vyplívá určité právo a zmíněné právo uplatňuje skrze něj. Šek by měl splňovat především tyto tři podmínky:

- Měl by být vystaven na banku
- Výstavce šeku by měl mít u této banky svůj účet
- Výstavce šeku by měl mít možnost prostřednictvím šeku nakládat se svým účtem

3.3.2 Produkty platebního styku¹³

Bezhotovostní platební styk byl předmětem dlouhého vývoje a patří mezi doménu bank. Mezi ty nejdůležitější patří bankovní převody, které mají podobu příkazu k úhradě nebo příkazu k inkasu. Dále pak dokumentární akreditiv, platby zprostředkované šekem,

¹³PŮLPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovníctví v České republice*. 2007. s. 234-255

které byli zmíněny v předchozí kapitole a v neposlední řadě platební karty, které zažívají v poslední době veliký rozmach.

3.3.2.1 Příkaz k úhradě

Je to platební příkaz, který je vystaven majitelem účtu (nebo oprávněnou osobu k tomuto úkonu) a souží k přesunu prostředků z účtu majitele ve prospěch účtu adresáta.

Aby příkaz k úhradě mohl být realizován, musí mít tyto náležitosti:

- Bankovní spojení plátce
- Bankovní spojení příjemce
- Částka v dané měně
- Podpis nebo elektronický podpis či jiný kód

3.3.2.2 Příkaz k inkasu

Příkaz k inkasu není vystaven majitelem účtu, ale vychází z podnětu příjemce platby. Přijímá ho banka příjemce, která ho zpracuje a předá bance plátce jako žádost o odepsání peněžních prostředků z účtu plátce. Po potvrzení plátcem je platba realizována.

3.3.2.3 Dokumentární akreditiv

Je nejčastěji využívaným platebním instrumentem v zahraničním obchodě, popřípadě mezi neznámými partnery na tuzemském trhu. Využívá se k přesunu vysokých částek, především mezi podnikatelskými subjekty spjatými obchodními vztahy.

„Dokumentární akreditiv je nabízen pouze bankami; účast ve vztahu zprostředkovaném tímto produktem tak přijímá:

- Příkazce – dává své bance **pokyn k otevření** dokumentárního akreditivu
= odběratel z obchodního vztahu (kupující, dovozce, plátce);

- **beneficient** – osoba, **v jejíž prospěch je akreditiv otevírán** (oprávněný), k níž tedy bude směřovat platba z akreditivu a která se zajišťuje proti nezaplacení = dodavatel z obchodního vztahu (prodávající, vývozce);
- **banka příkazce** – **otevívá dokumentární akreditiv**, na žádost svého klienta vystaví závazek ve prospěch beneficianta;
- **banka beneficianta** – banka působící v zemi beneficianta, **potvrzující** nebo **avizující** beneficiantovi otevření akreditivu;
- **banka zprostředkující** – případně vstupuje do kontraktu mezi oběma zapojenými bankami¹⁴

3.3.2.4 Platební karty

Platební karty jsou jedním z mladších platebních instrumentů a většinou se využívají při úhradě menších částek, a proto mají jednoznačně hromadnější aplikaci. Platba kartou probíhá následovně:

- Po předložení karty, ověření ochranných prvků a doplnění PIN kódu klientem je transakce provedena a je vystaven doklad
- Banka příjemce platbu zpracuje a údaje převede do zúčtovacího centra platebního systému
- Centrum provede zúčtování a předá bance klienta informaci o provedených platbách
- Podle provedené platby banka klienta odečte částku z účtu klienta

3.3.3 **Depozitní bankovní produkty**¹⁵

Umožňují klientům umísťovat své volné peněžní prostředky do finančních investic, přičemž banky tak získávají potřebné peněžní zdroje. Můžeme je rozdělit do dvou základních skupin, a to na:

- **Nákupy vkladů od klientů obchodních bank**

¹⁴ PŮLPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovníctví v České republice*. 2007. s. 242

¹⁵ REJNUŠ, O. *Peněžní ekonomie (finanční trhy)*. 2008. s. 76-83

- Prodej bankovních dluhopisů bankovním klientům

3.3.3.1 Nákupy vkladů od klientů obchodních bank

Podle jejich formy je můžeme rozdělit na:

- Vklady na bankovních účtech
 - patří sem vklady na **běžných účtech** (o běžném účtu jsem se zmiňoval v minulé kapitole),
 - **vkladové (depozitní) účty**, které slouží k ukládání dočasně volných peněžních prostředků s cílem dosáhnout úrokového výnosu. Na těchto účtech hovoříme především o termínových vkladech, u kterých můžeme rozlišit dvě základní formy, a to Termínové vklady na pevně sjednaný termín, kde vyplacení bývá sjednáno k přesně stanovenému datu nebo období, nebo termínové vklady s výpovědní lhůtou, kde, pokud si chce vkladatel vyzvednout svůj vklad, musí to bance předem oznámit.
- Vklady na vkladních knížkách
 - jedná se o bankovní dokument, který opravňuje jeho majitele disponovat s obnosem, uvedeným v knížce.
- Speciální druhy úsporných vkladů
 - na finančním trhu se setkáváme s celou řadou dalších druhů různě speciálně zaměřených úsporných vkladů. Jedná se především o spoření účelová (např.: Stavební spoření), majetková spoření (slouží vkladatelům i k investování naspořených úspor) a spoření spojená se životním pojištěním (obsahují dvě složky, a to tzv. složku pojistné ochrany a složku spořicí).

3.3.3.2 Prodej bankovních dluhopisů bankovním klientům

Obchodní banky emitují především:

- *depozitní certifikáty* – jedná se o cenný papír, kterým banka potvrzuje přijetí určitého vkladu a zavazuje se vyplatit v daném termínu částku uvedenou v certifikátu
- *směnky* – v těchto případech banka vystavuje proti přijetí vkladu vlastní směnku, která pro ni představuje směnečný závazek
- *bankovní obligace* – tyto dluhopisy bývají střednědobé a dlouhodobé a banka si tak zajišťuje větší objem peněz na delší dobu
- *hypoteční zástavní listy* – jsou emitovány pouze hypotečními bankami a mohou být použity výhradně na poskytování hypotečních úvěrů.

3.3.4 Úvěrové bankovní produkty¹⁶

Úvěr je obecně chápán jako vztah, který vzniká mezi zúčastněnými subjekty v procesu návratného, časově omezeného přesunu peněžních prostředků. Bance tak vzniká pohledávka za dlužníkem a výnosem pro ni je úrok.

Typy úvěrů:

- Produktivní úvěry
- Spotřebitelské úvěry
- Kontokorentní úvěr
- Hypoteční úvěr

¹⁶PŮLPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovnínictví v České republice*. 2007. s. 293-309

3.3.4.1 Produktivní úvěry

Úvěr na provozní potřeby

- účelem poskytnutí tohoto úvěru je financování pohledávek za odběrateli úvěrovaného subjektu do lhůty splatnosti. Je vymezen účel použití finančních prostředků a tento účel nelze v průběhu vztahu měnit.

Úvěr na sezónní náklady

- tento úvěr pokrývá výkyvy v nákladech, které vyplývají z charakteru podnikatelské činnosti klienta. Je poskytován maximálně do výše předpokládaného výkyvu a to pouze krátkodobě.

Úvěr na investice

- je určen k pořízení hmotného nebo nehmotného investičního majetku. Klientovi umožňuje realizovat finančně náročné investiční akce směřující k rozvoji jeho podnikatelské činnosti.

Úvěr na provozní a investiční potřeby

- tento úvěr v podstatě kombinuje dva předchozí zmíněné úvěry a umožňuje tak financovat komplexně a operativně potřeby rozdílného charakteru.

Úvěr na přechodný nedostatek finančních prostředků

- je poskytován pouze kvalitním klientům s dlouhodobými a stabilními vazbami k bance a to tehdy, kdy se klient ne vlastním zaviněním dostává do situace, že nemá dostatek peněžních prostředků na krytí potřeb plynoucích z podnikatelské činnosti.

3.3.4.2 Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry jsou směřovány k fyzickým osobám (neboli domácnostem), nepodnikatelskému subjektu, na pokrytí jejich požadavků souvisejících se spotřebou. Nevztahuje se na úvěry na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti a netýká se

částek nižších než 5000 Kč a zároveň nižších než 800 000 Kč. Banka je také povinna předložit nebo alespoň uvést způsob výpočtu RPSN (roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr). Nejčastěji bývají spotřebitelské úvěry děleny na **splátkové** nebo **revolvingové**, které jsou automaticky obnovovány, pokud jedna ze zúčastněných stran neprojeví zájem vztah ukončit.

3.3.4.3 Kontokorentní úvěr

Je specifický tím, že je vázán na realizaci platebního styku klienta a dává tak klientovi možnost přejít do debetu na běžném – kontokorentním účtu. Je směřován ke krytí krátkodobých potřeb. Pokud kontokorentní účet vykazuje kreditní zůstatek, poté se pozice obrací a klient je nyní vůči bance v pozici věřitele.

3.3.4.4 Hypoteční úvěr

Základní specifikum tohoto úvěru spočívá v tom, že je zajištěn zástavou nemovitosti. Žádost o poskytnutí musí být proto doložena potvrzením o vlastnictví dané nemovitosti. Současně nesmí být nemovitost vázána žádným břemenem. U těchto úvěrů banka požaduje splnění celé řady dalších podmínek, jako jsou pojištění dané nemovitosti nebo zanesení vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí apod. Zpravidla jsou rozlišovány dva druhy hypotečních úvěrů. A to hypoteční úvěr na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti, který je tak poskytován účelově, nebo hypoteční úvěr, který je poskytován bez udání účelu a v praxi se nazývá americká hypotéka.

4 ANALÝZA A KOMPARACE SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ

Tato část mé bakalářské práce je věnována hlavnímu cíli mé práce, a to porovnání úvěrových produktů na českém bankovním trhu. Pro účely tohoto srovnání jsem si vybral klienty často požadované spotřebitelské úvěry nabízené nejvýznamnějšími bankami působícími na českém trhu.

4.1 Představení vybraných bank

Rozhodl jsem se zaměřit na největší a nejvýznamnější banky na trhu v České republice. Mezi banky, které se budu snažit hodnotit, patří:

- Česká spořitelna a.s.
- Komerční banka a.s.
- GE Money bank a.s.
- Raiffeisen bank a.s.

4.1.1 Česká spořitelna a.s.

Kořeny České spořitelny sahají až daleko do historie. Česká spořitelna jako akciová společnost navázala v roce 1992 na tradici českého a československého spořitelnictví. S počtem 5,3 milionu klientů se jedná o největší banku na českém trhu. Od roku 2000 je členem Erste group, jednoho z nejvýznamnějších poskytovatelů finančních služeb ve střední a východní Evropě. Jedná se o moderní banku orientovanou na drobné klienty, malé a střední firmy a na města a obce. Důležitou roli hraje také ve financování velkých korporací a v poskytování služeb v oblasti finančních trhů.

Obrázek 4 Logo České spořitelny

4.1.2 Komerční banka a.s.

Komerční banka patří také k předním bankovním institucím v České republice a v regionu střední a východní Evropy. Je součástí mezinárodní skupiny Sociétés Générales a je mateřskou společností pro další specializované společnosti.

Obrázek 5 Logo Komerční banky

Jedná se o univerzální banku se širokou nabídkou služeb v oblasti retailového, podnikového a investičního bankovníctví.

4.1.3 GE Money bank a.s.

Další z předních institucí na trhu je GE Money, která je součástí jedné z největších a nejsilnějších společností na světě. Má širokou síť poboček a bankomatů a své služby orientuje na občany a malé a střední firmy. Snaží se svým klientům nabídnout co nejvíce inovací. Jako první například nabídla konsolidaci půjček nebo refinancování hypoték.

Obrázek 6 Logo GE Money bank

4.1.4 Raiffeisen bank a.s.

Raiffeisen bank působí na českém trhu od roku 1993, ale ve světě má již 140letou tradici. V roce 2006 zahájila spojení s eBankou a dnes obsluhuje své klienty ve více než 100 pobočkách. Tím pádem i Raiffeisen bank patří mezi nejvýznamnější banky na našem trhu.

Obrázek 7 Logo Raiffeisen bank

4.2 Srovnání spotřebitelských úvěrů

V této části mé bakalářské práce se budu věnovat spotřebitelským úvěrům, které se budu následně snažit mezi sebou vzájemně porovnávat.

Tabulka 1 Přehled porovnávaných spotřebitelských úvěrů¹⁷

Banka	Produkt
Česká spořitelna, a.s.	Půjčka
Raiffeisen bank, a.s.	Rychlá půjčka
Komerční banka, a.s.	Perfektní půjčka
GE Money bank, a.s.	Express půjčka

4.2.1 Kritéria porovnání

Pro porovnání těchto produktů jsem zvolil několik základních kritérií, které jsou pro potencionální klienty nejdůležitější při rozhodování u které banky požádat o spotřebitelský úvěr. Nicméně základní podmínkou pro získání takového úvěru je u všech bank stejné, a to dovršení 18 let a potvrzení o výši příjmů. Kritéria mého hodnocení jsou poté následující:

- **Kritérium výše a doby splácení úvěru**
- **Kritérium poplatků za zpracování a vedení úvěru**
- **Kritérium poplatků za mimořádné splátky**
- **Kritérium výše pokut za zasílání upomínek**
- **Kritérium pojištění schopnosti splácet úvěr**
- **Kritérium úrokové sazby**
- **Kritérium výše RPSN**
- **Kritérium akčních nabídek**

4.2.1.1 Kritérium výše a doby splácení úvěru

U prvního porovnání jsem se zaměřil na to, v jaké výši vlastně banky úvěry nabízejí a na jak dlouhou dobu splácení je možné si takovýto úvěr u jednotlivých bank sjednat.

¹⁷ Zdroj: Vlastní zpracování

Požadavky klientů na výši úvěru a dobu splácení jsou dost rozmanité, a proto se u některých bank liší.

Tabulka 2 Srovnání na základě výše a doby splácení¹⁸

Banka	Výše úvěru	Doba splácení
Česká spořitelna	30 až 500 tis. Kč	1 až 84 měsíců
Raiffeisen bank	20 až 500 tis. Kč	6 až 72 měsíců
Komerční banka	30 až 600 tis. Kč	12 až 72 měsíců
GE Money bank	30 až 600 tis. Kč	24 až 96 měsíců

Jak je patrné z tabulky výše úvěrů, které banky nabízejí, se dost podobají. Minimální výše úvěru je 30 000 Kč s výjimkou Rychlé půjčky u Raiffeisen bank, která nabízí úvěr v minimální výši 20 000 Kč. Maximální výše úvěru se pak pohybují mezi 500 a 600 tisíci korunami. Nejdelší dobu splácení úvěru nabízí GE Money bank, a to až 96 měsíců, což bude nejvíce zajímat klienty, kteří chtějí splácet úvěr v co nejnižších splátkách a rozložit ho tak na co nejdelší časové období. Pro klienty, kteří naopak chtějí dluh, co nejdříve splatit se jeví jako nejzajímavější Česká spořitelna, u které je minimální doba splácení pouze 1 měsíc, nebo také Raiffeisen bank, u které je to 6 měsíců.

4.2.1.2 Kritérium poplatků za zpracování a vedení úvěru

Dalším neméně důležitým kritériem jsou poplatky, které banky požadují v souvislosti se zpracováním a vedením úvěru. Pro větší přehlednost jsem tyto údaje zachytil v následující tabulce.

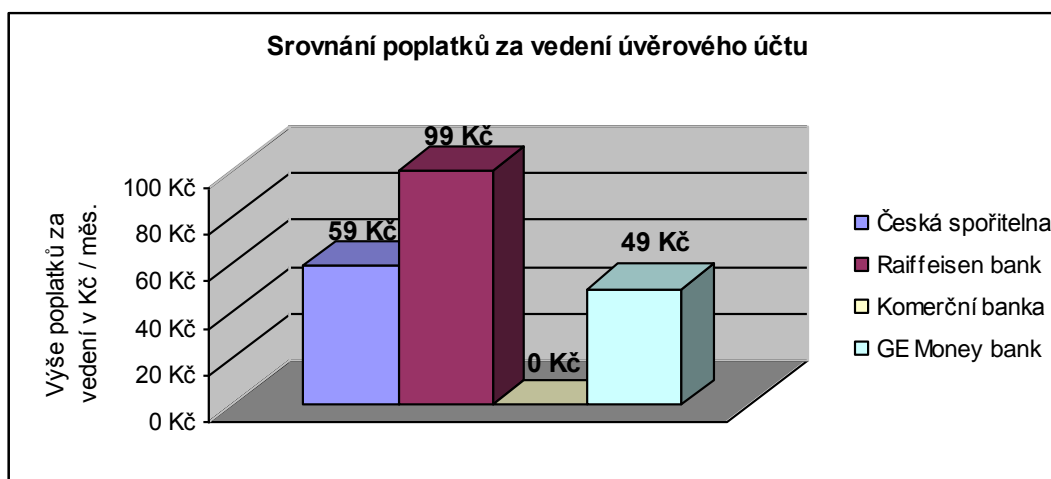
¹⁸ Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3 Přehled poplatků za zpracování a vedení úvěru¹⁹

Banka	Zpracování úvěru	Vedení úvěrového účtu
Česká spořitelna	1% z úvěru (minimálně 400 Kč)	59 Kč/měs.
Raiffeisen bank	ZDARMA	99 Kč/měs.
Komerční banka	ZDARMA	ZDARMA
GE Money bank	1% z úvěru (minimálně 500 Kč)	49 Kč/měs.

Z tabulky je patrné, že dané banky se vydali různými cestami při výběru poplatků za zpracování úvěru. Česká spořitelna a GE Money si inkasují za zpracování 1% z požadované částky úvěru, s tím že tato částka činí u spořitelny minimálně 400 Kč a V GE Money ještě o 100 Kč více. Na druhou stranu Raiffeisen bank a Komerční banka nabízí svým klientům zpracování zcela zdarma.

Větší odlišnosti však můžeme pozorovat u poplatků za vedení úvěrového účtu, které jsem znázornil na grafu níže. Řádově se tyto poplatky liší v desítkách korun za měsíc. Avšak rozdíl mezi Rychlou půjčkou od Raiffeisen bank, u které je poplatek nejvyšší a perfektní půjčkou od Komerční banky, která si opět za vedení úvěrového účtu nic neúčtuje, činí téměř 1200 Kč ročně.

Graf 1 Srovnání poplatků za vedení úvěrového účtu²⁰

¹⁹ Zdroj: Vlastní zpracování

²⁰ Zdroj: Vlastní zpracování

Vyhodnocení:

Dle tohoto kritéria vychází jako nejvýhodnější **Komerční banka** a její Perfektní půjčka, jelikož nabízí svým klientům zpracování i vedení úvěru zcela zdarma. U ostatních hodnocených bank bude záležet na výši úvěru a na dobu na kterou bude sjednán. Jelikož Raiffeisen bank sice nepožaduje poplatek za zpracování, ale tuto výhodu částečně potlačuje vyšším poplatkem za vedení úvěrového účtu. Ale i přesto bych Raiffeisen bank zařadil dle daného kritéria na druhé místo a až za ní zbylé dvě banky.

4.2.1.3 Kritérium poplatků za mimořádné splátky

Z dalších poplatků, které banky u spotřebitelských úvěrů požadují, bude především zájmat poplatek za mimořádnou splátku úvěru. Mnoho klientů se právě kvůli tomuhle poplatku rozhoduje, u které z bank o úvěr zažádat, protože mimořádná splátka by jim mohla ušetřit značné finance. Informace o výši těchto poplatků u jednotlivých bank jsem opět pro větší přehlednost znázornil v tabulce.

Tabulka 4 Přehled poplatků za mimořádnou splátku²¹

Banka	poplatek za mimořádnou splátku
Česká spořitelna	0,5 - 1 % z mimořádné splátky
Raiffeisen bank	ZDARMA
Komerční banka	ZDARMA
GE Money bank	0,5 - 1 % z mimořádné splátky

Vyhodnocení:

Z výsledků srovnání podle kritéria poplatků za mimořádnou splátku můžu zařadit na první místo Raiffeisen bank a Komerční banku, u kterých je tento poplatek nulový. U zbylých dvou bank se pak poplatek počítá naprosto stejně a to z výše mimořádné splátky. Přičemž je roven 0,5 % splátky v případě, že do konce splacení dluhu zbývá maximálně jeden rok. Pokud je časový horizont delší, je tento poplatek dvakrát vyšší a počítá se jako jedno procento z mimořádné splátky.

²¹ Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.1.4

Kritérium výše pokut za zasílání upomínek

Pokud klient neodešle platbu v řádně stanoveném termínu, tak si banky nárokují pokutu za zasílání upomínek o neprovedené splátce úvěru. Tyto pokuty bývají strhávány z klientova účtu. Výše pokut se u jednotlivých bank značně liší. Nicméně bych klientům doporučoval, aby své platby prováděli včas a ve sjednaném termínu, protože platba těchto pokut je zbytečná a hlavně dosti nákladná. Ti klienti, kteří by mohli mít potíže s včasným splácením svého dluhu, by se měli s výší těchto pokut dopředu seznámit, protože zmíněné pokuty za upomínky by poté znamenali další zvýšení nákladů na úvěr. Výčet těchto pokut znázorňuje následující tabulka.

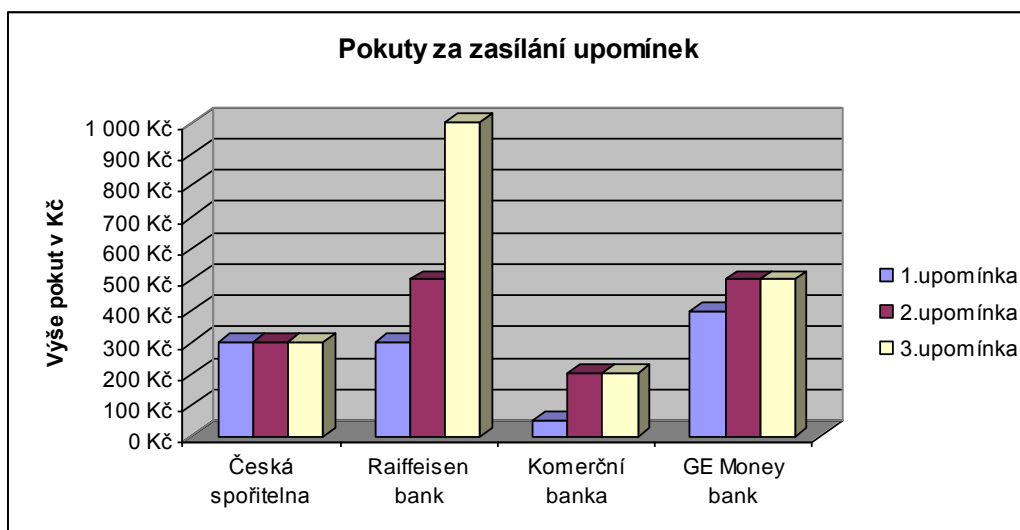
Tabulka 5 Přehled pokut za zasílání upomínek²²

Banka	Pokuty za zasílání upomínek		
	1. upomínka	2. upomínka	3. upomínka
Česká spořitelna	300 Kč	300 Kč	300 Kč
Raiffeisen bank	300 Kč	500 Kč	1 000 Kč
Komerční banka	50 Kč	200 Kč	200 Kč
GE Money bank	400 Kč	500 Kč	500 Kč

Výše těchto pokut, jak je patrné z tabulky, závisí na tom, pokolikáté je dlužník napomínán. A znovu se tyto částky u každé banky liší. Česká spořitelna naúčtuje svému klientovi za každou zaslanou upomínku 300 korun bez závislosti na tom, o kolikátou upomínku se jedná. Oproti tomu pokuty u Raiffeisen bank se s každou další upomínkou radikálně zvyšují, kdy za první klient zaplatí 300 Kč, ale za třetí již zaplatí rovných 1 000 korun. U Komerční banky Vás vyjde upomínka maximálně na 200 Kč a u GE Money na 500 Kč. Pro názornější představu jsou tyto údaje zachyceny na grafu níže.

²² Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 2 Pokuty za zasílání upomínek²³

Vyhodnocení:

Z pohledu srovnání spotřebitelských úvěrů na základě pokut za zasílání upomínek z důvodu pozdní splátky vychází nejlépe Perfektní půjčka od Komerční banky, kde jsou tyto pokuty ve výši 200 Kč nejnižší. O 100 Kč vyšší pokutu potom klienti budou muset zaplatit v České spořitelně, proto jí řadím na druhé místo. O něco hůře dopadla GE Money, u které zaplatíte až 500 Kč a vůbec nejhorších výsledků a tím pádem nejvyšší pokutu požaduje Raiffeisen bank a její Rychlá půjčka.

4.2.1.5 Kritérium pojištění schopnosti splácet

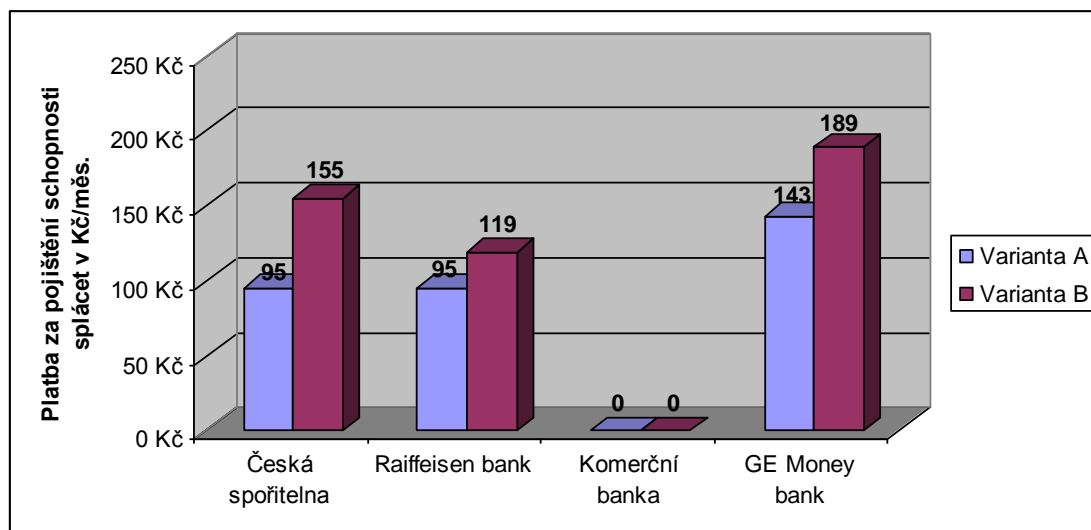
Banky nabízejí, některé to přímo požadují, ke svým úvěrovým produktům sjednat pojištění schopnosti splácet. Nejprve je nutné poznamenat, že srovnávané banky nabízejí dvě varianty pojištění, tedy variantu A, která obsahuje pojištění rizika dlouhodobé pracovní neschopnosti, invalidity a úmrtí, nebo variantu B, která navíc zahrnuje pojištění pro případ ztráty zaměstnání. Pro potřebu tohoto srovnání jsem zvolil modelovou situaci na úvěr 100 000 Kč s dobou splatnosti 5 let. Výsledky porovnání výše těchto poplatků za pojištění je znázorněno v následující tabulce a grafu.

²³ Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 6 Přehled plateb za pojištění schopnosti splácet²⁴

Banka	Pojištění schopnosti splácet	
	Typ A	Typ B
Česká spořitelna	95 Kč	155 Kč
Raiffeisen bank	95 Kč	119 Kč
Komerční banka	ZDARMA	ZDARMA
GE Money bank	143 Kč	189 Kč

Graf 3 Srovnání plateb za pojištění schopnosti splácet²⁵

Vyhodnocení

Z výsledků srovnání na základě kritéria pojištění schopnosti splácet vyplývá, že nejlepší nabídku má Komerční banka, u které je pojištění zdarma. Na druhém a třetím místě s podobnými cenami pojištění je Raiffeisen bank a Česká spořitelna, kde klienti zaplatí za pojištění typu A stejnou částku a to 95 Kč, liší se pouze v ceně pojištění typu B, kde Raiffeisen bank požaduje 119 Kč a Česká spořitelna 155 Kč. Nejdražší variantu pojištění nabízí Express půjčka u GE Money bank, kde klient při úvěru 100 000 Kč zaplatí za pojištění typu A 143 Kč a typu B 189 Kč.

²⁴ Zdroj: Vlastní zpracování

²⁵ Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.1.6

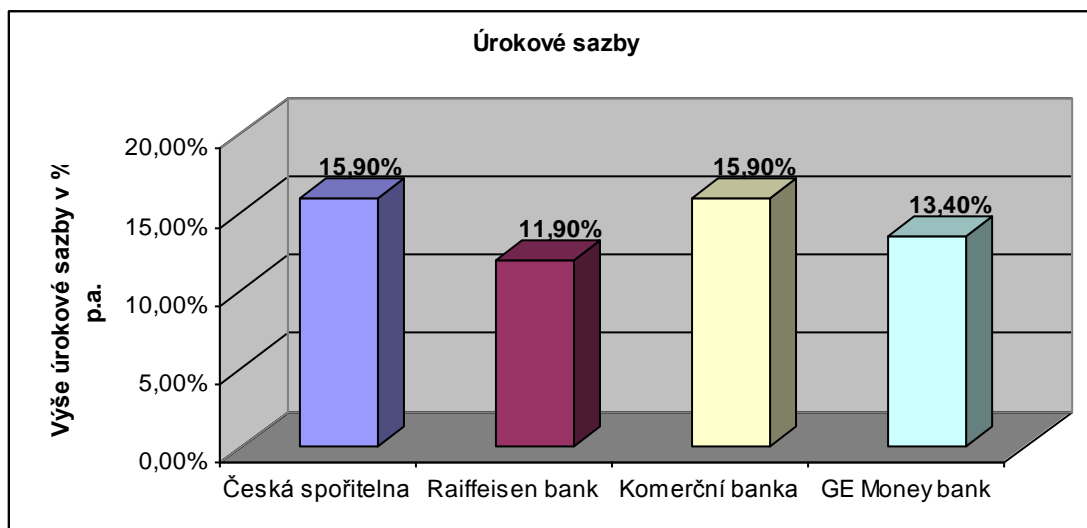
Kritérium úrokových sazeb

Kritérium úrokových sazeb, které je uváděno v procentech za rok a značeno zkratkou p.a., bývá většinou dost zavádějící. Avšak i přesto jsem úrokové sazby nemohl opomenout jako jeden z bodů hodnocení spotřebitelských úvěrů. Pro konkrétnější porovnání tohoto kritéria jsem zvolil modelovou situaci, kdy klient bude požadovat u banky úvěr 100 000 Kč s dobou splatnosti na 5 let. Posléze jsem zjistil a vypočítal úrokové sazby na tento konkrétní úvěr nabízené jednotlivými bankami. Výsledky jednotlivých bank jsem porovnal a uvádím je v následující tabulce a grafu.

Tabulka 7 Přehled úrokových sazeb²⁶

Banka	Úrokové sazby
Česká spořitelna	15,90%
Raiffeisen bank	11,90%
Komerční banka	15,90%
GE Money bank	13,40%

Graf 4 Srovnání úrokových sazeb²⁷

²⁶ Zdroj: Vlastní zpracování

²⁷ Zdroj: Vlastní zpracování

Vyhodnocení:

Podle kritéria úrokových sazeb je nejvýhodnější úročení spotřebitelského úvěru u Perfektní půjčky od Raiffeisen bank, protože nabízí nejnižší úrokovou sazbu ve výši 11,90 % p.a. O něco vyšší úrokovou sazbu ve výši 13,40 % p.a. potom nabízí GE Money bank se svoji Express půjčkou. Zbylé dvě banky Česká spořitelna a Komerční banka poskytují úrokovou sazbu ve stejné výši a to 15,90 % p.a. Úroková sazba u srovnávaných bank se tedy v této modelové situaci při úvěru 100 000 s dobou splatnosti 5 let pohybuje od 11,90 % p.a. do 15,90% p.a.

4.2.1.7 Kritérium výše RPSN

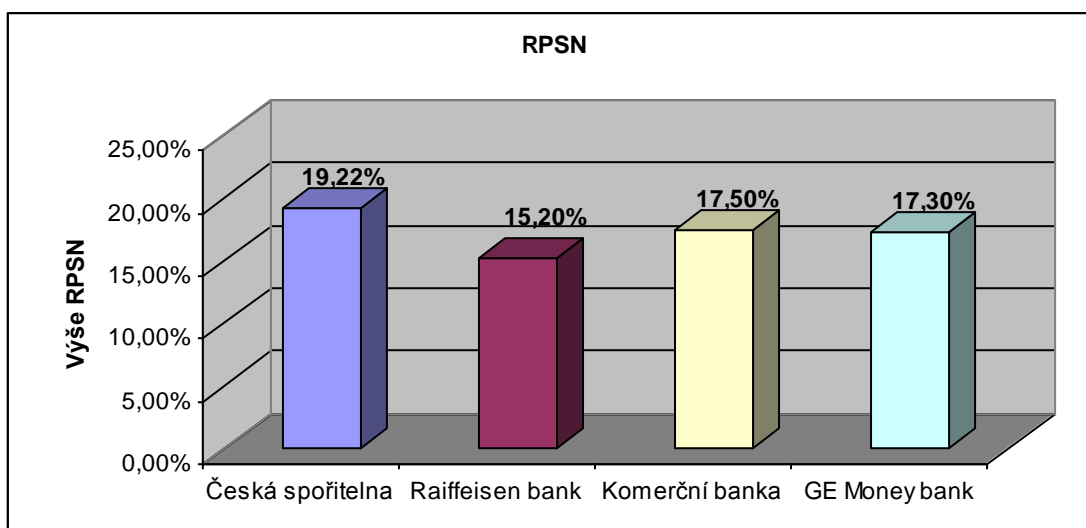
Výše RPSN je vůbec nejdůležitější kritérium při rozhodování u které banky si úvěr sjednat. RPSN, neboli roční procentní sazba nákladů je číslo, které umožňuje spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru. Udává procentuální podíl z dlužné částky, který za období jednoho roku musí spotřebitel zaplatit v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru. Toto kritérium řadím úplně nejvýše, protože v podstatě v sobě zohledňuje téměř všechny předchozí kritéria. Z tohoto důvodu jsou banky jako poskytovatelé spotřebitelských úvěrů v České republice od 1. ledna 2002 povinni ze zákona uvádět u své nabídky těchto produktů i RPSN. Pro účel tohoto porovnání jsem znovu zvolil modelovou situaci, kdy klient bude požadovat úvěr 100 000 Kč s dobou splatnosti na 5 let. Výsledky mého srovnání jsem znázornil v následné tabulce a grafu.

Tabulka 8 Přehled ročních procentních sazeb nákladů²⁸

Banka	RPSN
Česká spořitelna	19,22%
Raiffeisen bank	15,20%
Komerční banka	17,50%
GE Money bank	17,30%

²⁸ Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 5 Srovnání ročních procentních sazeb nákladů²⁹

Vyhodnocení:

Jak jsem již zmínil RPSN je nejdůležitějším z daných kritérií. Z tohoto hodnocení vychází absolutně nejlépe Rychlá půjčka od Raiffeisen bank, kde činí sazba RPSN 15,20 %. Na druhém a třetím místě jsou s podobnými výsledky Express půjčka od GE Money bank, která nabízí sazbu 17,30 % a Perfektní půjčka od Komerční banky se sazbou 17,50 %. V tomto hodnocení výrazně nejhůř dopadla Česká spořitelna, u které se roční procentní sazba nákladů vyšplhala až na 19,22 %. RPSN u hodnocených bank se pohybuje v rozmezí 4 %, což v celkovém výsledku může značit poměrně velký rozdíl v prostředcích vynaložených na spotřebitelský úvěr.

4.2.1.8 Kritérium akčních nabídek

Jako poslední kritérium jsem zvolil různé speciální a akční nabídky, které banky v průběhu roku ke svým produktům nabízejí. Pro účely této práce jsem se soustředil na současné akční nabídky, které jsou nabízeny pro období jara 2011. Banky připravují tyto výhodné nabídky, aby získali co nejvíce klientů na svoji stranu, a předbíhají se tak v různých kombinacích speciálních akcí.

²⁹ Zdroj: Vlastní zpracování

- **Česká spořitelna** nabízí na své hotovostní úvěry uzavřené v době od 5. 3. 2011 do 30. 6. 2011 předčasné splacení úvěru, včetně úplného doplacení s nulovým poplatkem za mimořádnou splátku a to po celou dobu trvání úvěru.
- **Raiffeisen bank** ke své Perfektní půjčce uzavřené v období od 18. 4. 2011 do 31. 7. 2011 nabízí mnoho zajímavých výhod. Mezi ty nejzajímavější patří pojištění schopnosti splácet na 1 rok zdarma, dále možnost odkladu splátek až o 3 měsíce a stejně jako Česká spořitelna předčasné i mimořádné splacení úvěru zdarma. Navíc při uzavření úvěrové smlouvy klient získá vedení eKonta na 6 měsíců také zdarma.
- Rychlá půjčka **Komerční banky** má již ve své základní nabídce řadu poplatků zcela zdarma. Nicméně zajímavou speciální nabídkou, kterou představuje svým klientům je to, že si klient ke své úvěrové smlouvě může vybrat den v měsíci, v který bude splácet svůj úvěr podle svých potřeb.
- **GE Money bank** ke své Express půjčce velmi mediálně propagovala speciální akční nabídku. Sjedná-li si klient Express půjčku v období od 1. 3. 2011 do 31. 5. 2011, získá možnost zvolit si z jejich unikátní nabídky tři výhod jednu, která mu bude nejvíce vyhovovat. První výhodou, kterou si klient může vybrat je možnost uzavřít úvěr bez poplatku za poskytnutí půjčky a předčasné splacení, což znamená, že neplatí poplatek za poskytnutí úvěru ani poplatek za předčasné splacení celého úvěru nebo jeho části. Druhou možností je, že za klienta GE zaplatí jednu splátku a to v období od 1. 10. 2011 do 31. 12. 2012 a záleží jen na rozhodnutí klienta, která splátka to bude. Třetí možností je odklad splátek o 3 měsíce, což pro klienta znamená, že banka bezúročně odloží splacení o 3 měsíce a on tak začne splácet až čtvrtý měsíc.

Vyhodnocení:

Z výčtu akčních nabídek, které banky nabízejí je patrné, že touto cestou se banky často ubírají, aby tak nalákali co nejvíce nových klientů. Všechny čtyři hodnocené banky nabízejí ve svých akčních nabídkách nulový poplatek za poskytnutí a předčasné splacení úvěru. Na první místo podle tohoto kritéria bych zařadil Raiffeisen bank, která nabízí odklad splátek o 3 měsíce, pojištění schopnosti splácet na rok zdarma a vedení eKonta zcela zdarma. Dalším zajímavým marketingovým tahem se jeví nabídka GE

Money bank, která dává svým klientům možnost vybrat si ze tří možností výhod, kde nabízí například i možnost jedné splátky zcela zdarma nebo také odklad splátek o 3 měsíce, proto bych ji zařadil na druhé místo. Na třetí a čtvrté místo bych společně zařadil Komerční banku s Českou spořitelnou.

5 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Pro potencionální klienty, kteří si chtějí sjednat spotřebitelský úvěr u některé z bank nebo i nebankovní instituce, je velice obtížné se zorientovat v nepřeberném množství produktů, které na trhu existují. Proto se budu snažit v této části své práce potencionálním zájemcům podat návrhy a doporučení, u kterých budu vycházet z výsledků dle daných kritérií. Na závěr se pokusím komplexně shrnout všechny daná kritéria a navrhnout a doporučit pro klienty nejvýhodnější řešení spotřebitelského úvěru.

5.1 Návrhy a doporučení dle jednotlivých kritérií

5.1.1 Kritérium výše a doby splácení úvěru

Maximální výše úvěrů je u hodnocených bank podobná. Nicméně klienti, kteří v rámci spotřebitelského úvěru požadují co nejvyšší částku, by se měli zajímat především o Express půjčku od GE Money bank nebo Perfektní půjčku od Komerční banky, které nabízejí spotřebitelský úvěr až ve výši 600 000 Kč.

Klienty, které z důvodu co nejnižší splátky zajímá doba splácení úvěru, by se měli určitě zajímat o Express půjčku od GE Money bank, kde délka úvěru může trvat až 96 měsíců. Případně přichází v úvahu ještě půjčka od České spořitelny, kde je možné sjednat úvěr na 84 měsíců.

5.1.2 Kritérium poplatků za zpracování a vedení úvěru

Pro klienty, které zajímá a záleží jim na tom, kolik budou muset zaplatit za zpracování úvěru je jednoznačně nejvýhodnější volbou Komerční banka a Raiffeisen bank, které tyto poplatky mají zcela zdarma. Oproti tomu v České spořitelně zaplatíte minimálně 400 Kč a v GE Money bank 500 Kč, navíc čím vyšší úvěr bude klient požadovat, tím

poplatek bude vyšší, jelikož obě banky si účtují 1% z výše úvěru. Právě proto bych klientům z tohoto hlediska doporučoval volit první dvě jmenované banky.

Pokud budeme hovořit o poplatcích za vedení úvěrového účtu, je opět nejvýhodnější Komerční banka, která si neúčtuje poplatky žádné. Na druhou stranu bych potencionálním zájemcům nedoporučoval Rychlou půjčku od Raiffeisen bank, u které činí poplatek 99 Kč za měsíc.

5.1.3 Kritérium poplatků za mimořádné splátky

U tohoto kritéria jsou výsledky téměř totožné jako u poplatků za zpracování úvěru. Znovu bych doporučil Komerční banku a Raiffeisen bank, jelikož u jejich produktů se tento poplatek neplatí. Česká spořitelna a GE Money bank už takto výhodné podmínky nenabízejí, poplatek činí i 1% z výše mimořádné splátky.

5.1.4 Kritérium výše pokut za zasílání upomínek

Na začátek je důležité zmínit, že toto kritérium nemá takovou váhu jako ostatní, jelikož se klienti těmito pokutami svoji ukázněností a včasným splácením dluhu mohou vyhnout. Nicméně nejnižší sazby těchto pokut má Komerční banka, proto bych doporučoval právě tu. Největší pozor si musí dát na druhou stranu klienti Raiffeisen bank, kde se platební nezázeň pokutuje až 1 000 Kč.

5.1.5 Kritérium pojištění schopnosti splácet

Cena pojištění schopnosti splácet je dalším bodem, na který se klienti před uzavřením smlouvy často dotazují. Jak již jsem zmínil pojištění je nabízeno ve 2 variantách a nejvýhodnější nabídkou, kterou bych doporučil, je opět Komerční banka, která přikládá ke své Perfektní půjčce pojištění zdarma. Nejdražší a tím pádem nejméně výhodná je Express půjčka.

5.1.6 Kritérium úrokových sazeb

Úrokové sazby bývají stěžejním bodem, o který se banky opírají při tvorbě marketingové nabídky na své produkty. Nicméně výše úrokové sazby až tak nevypovídá o skutečných nákladech úvěru. Ale i přes to může klientům napovědět, který z úvěrů je nejvýhodnější. Nejnižší sazby nabízí Rychlá půjčka Raiffeisen bank, ale jak jsem již zmínil, je nutné zvážit i ostatní kritéria. Určitě bych potencionálním klientům nedoporučoval rozhodovat se u spotřebitelských úvěrů podle výše úrokové sazby. Tento údaj může být totiž značně zkreslený.

5.1.7 Kritérium výše RPSN

Na rozdíl od předchozího kritéria je roční procentní sazba nákladů ten nejdůležitější údaj pro rozhodování klientů. Proto bych doporučoval jeho výši sledovat jako první. Z tohoto pohledu se v současné době jako nejvýhodnější jeví Raiffeisen bank, kterou bych tím pádem klientům doporučil.

5.1.8 Kritérium akčních nabídek

Pro rozhodování o úvěru je také důležité sledovat akční nabídky, které banky. Dost často můžete narazit na speciální nabídku, která bývá většinou časově omezena, ale může přesně odpovídat vašim požadavkům a můžete tak ušetřit nějakou peněžní částku nebo získat výhodu oproti normální nabídce. Samozřejmě je jasné, že pokud klienti potřebují peníze okamžitě, tak nemohou čekat na akční nabídky, ale vyplatí se je sledovat a pokud je to v možnostech klienta, tak počkat se sjednáním půjčky na nejvhodnější a nejvýhodnější okamžik. Při porovnávání současných akčních nabídek bych zmínil zcela jistě Express půjčku, kde si můžete sjednat jednu ze tří výhod navíc. Protože možnost odkladu splátek o 3 měsíce nebo 1 splátka hrazena bankou mohou klientům pomoci v případě, že by se na čas dostal do finančních potíží.

5.2 Shrnutí a závěrečné vyhodnocení

Na základě provedené analýzy a porovnání všech čtyř hodnocených spotřebitelských úvěrů musím konstatovat, že nejlépe splňuje veškerá kritéria Komerční banka, která je poté následována Raiffeisen bank a GE Money bank. Až na poslední místo jsem zařadil Českou spořitelnu, protože dosahovala ve většině hodnocených kritérií nejslabší výsledky. Nicméně nechci potencionálním klientům navrhopvat a doporučovat jednu či více konkrétních bank, pro které by se měli rozhodnout, protože každý z nich může mít své zvláštní požadavky a také váha jednotlivých kritérií může být u každého odlišná. Proto, jak už jsem ve své práci jednou zmínil, chci, aby moje práce sloužila klientům spíše jako takový jednoduchý ukázkový manuál, podle kterého si sami budou moci vyhodnotit, která z bank bude nejlépe vyhovovat jejich požadavkům a pro kterou by se měli při sjednávání úvěrových smluv rozhodnout.

ZÁVĚR

Ve své Bakalářské práci se zaměřuji na problematiku bankovníctví, přičemž jsem se věnoval úvěrovým produktům, konkrétně spotřebitelským úvěrům. Problematika bankovníctví je důkladně zpracována v teoretické části prostřednictvím informací z odborné literatury, internetu a také vlastních zkušeností. Tyto poznatky se staly základem pro zpracování následující části práce, a to analýzy a komparace spotřebitelských úvěrů.

V současné době existuje na trhu velmi široká nabídka spotřebitelských úvěrů, které se od sebe mnohdy více či méně liší. A to ať už se jedná o rozdíly ve výši jednotlivých poplatků nebo akční nabídky. Pro klienty bývá často problém zorientovat se v této široké nabídce a zvolit si tu nejvhodnější možnost. Od této skutečnosti se odvíjel hlavní cíl mé práce a to analyzovat vybrané spotřebitelské úvěry a následně zjistit na základě porovnání, který z těchto produktů je pro klienty nejvýhodnější a sestavit tak jednoduchý manuál, který by usnadnil orientaci v těchto produktech.

Při zpracování analýzy a komparace jsem vycházel z dostupných informací o jednotlivých bankách. Především jsem ale čerpal z vlastních zkušeností, které jsem posbíral při své práci pro společnost Partners For Life Planning a.s., kde jsem pracoval rok jako finanční poradce. Na své pozici jsem se totiž často setkával s danou problematikou a načerpal jsem tak řadu zkušeností, které jsem mohl ve své práci využít. Navíc jsem měl tu možnost pracovat přímo s konkrétními klienty, a proto se lépe seznámit s jejich rozmanitými požadavky. Doufám, že jsem tak splnil hlavní poslání mé práce, a tyto podklady pomohou klientům k lepší orientaci na poli bankovníctví a především úvěrů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy

BARTOŠEK, Karel; FELSBERGOVÁ, Dana; JAROŠ, Pavel. *Bankovnínictví v České republice*. 1.vyd. Praha : Bankovní institut, 1995. 330 s.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Banky a komerční obchody*. Vyd. 1. Kravaře : Marreal servis, 2010. 172 s. ISBN 978-802-5467-794.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Řízení obchodních bank : vybrané kapitoly*. Vyd. 1. Praha : C. H. Beck, 2006. 339 s. ISBN 80-717-9381-7

PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovnínictví v České republice*. Vyd. 1. Praha : Oeconomica, 2007. 338 s. ISBN 978-802-4511-801.

REJNUŠ, Oldřich. *Peněžní ekonomie : (finanční trhy)*. 4. aktualiz. vyd. Brno : Akademické nakladatelství CERM, 2008. 352 s. ISBN 978-802-1437-036.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovnínictví*. 4. vyd. Praha : Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-726-1132-1.

SEKERKA, Bohuslav. *Banky a bankovní produkty*. Praha : Profess, 1997. 532 s. ISBN 80-852-3551-X.

Internetové portály

www.csas.cz

www.gemoney.cz

www.kb.cz

www.rb.cz

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Jednostupňový bankovní systém	14
Obrázek 2 Dvoustupňový bankovní systém	15
Obrázek 3 Výpočet úrokové marže	24
Obrázek 4 Logo České spořitelny	29
Obrázek 5 Logo Komerční banky	30
Obrázek 6 Logo GE Money bank	30
Obrázek 7 Logo Raiffeisen bank	30

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Přehled porovnávaných spotřebitelských úvěrů	34
Tabulka 2 Srovnání na základě výše a doby splácení	35
Tabulka 3 Přehled poplatků za zpracování a vedení úvěru	36
Tabulka 4 Přehled poplatků za mimořádnou splátku	37
Tabulka 5 Přehled pokut za zasílání upomínek	38
Tabulka 6 Přehled plateb za pojištění schopnosti splácet	40
Tabulka 7 Přehled úrokových sazeb	41
Tabulka 8 Přehled ročních procentních sazeb nákladů	42

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Srovnání poplatků za vedení úvěrového účtu	36
Graf 2 Pokuty za zasílání upomínek	39
Graf 3 Srovnání plateb za pojištění schopnosti splácet	40
Graf 4 Srovnání úrokových sazeb	41
Graf 5 Srovnání ročních procentních sazeb nákladů	43